

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

25^{lat} Mazowsze

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Mariusz Kusion

16 października 2023

Czas: 08:00-15:05

Pytania na bieżąco

Przerwy

**Prezentacja zostanie
udostępniona**

- **Ustawa z dnia 9 marca 2023 r.**
o zmianie ustawy o
przeciwdziałaniu przemocy w
rodzinie oraz niektórych innych
ustaw
- Dz. U. 2023 poz. 535
- **Ogłoszona 21 marca**

Wejście w życie: 22 czerwca 2023
(głównie)

- **Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r.**
o zmianie ustawy – Kodeks
postępowania cywilnego oraz
niektórych innych ustaw
- Dz. U. 2023 poz. 289
- **Ogłoszona 14 lutego**

Wejście w życie: 15 sierpnia 2023
(głównie)

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw

Uzupełnienie rozwiązań z 2020 r. - **poszerzenie uprawnień Policji i ŻW.**

Dotychczas: natychmiastowe tymczasowe **nakazy opuszczenia** przez osobę stosującą przemoc w rodzinie wspólnie zajmowanego z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz **zakazu zbliżania się do tego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia).

Nowość: Policja i ŻW będą mogli wydawać:

- ✓ **zakaz zbliżania się** do osoby dotkniętej przemocą (na określonej w metrach odległość),
- ✓ **zakaz kontaktowania się z tą osobą** (także w przypadku nękania za pomocą środków komunikacji elektronicznej)
- ✓ **zakaz wstępu na teren** (i przebywania na tym terenie) **miejsc**, w których zwykle lub regularnie przebywa ta osoba (teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których ona uczęszcza).

Analogiczne rozwiązania - w postępowaniu przed sądem cywilnym – art. 11aa ust. 1 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r.
o zmianie ustawy
o przeciwdziałaniu przemocy
w rodzinie oraz niektórych innych
ustaw

Nowa definicja - „przemoc domowa”

Przemoc domowa – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej,

w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

„Osoba doznająca przemocy domowej”

Osoba doznająca przemocy domowej:

- a) mążnek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
  - c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
  - d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej mążnek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - f) osoby wspólnie zamieszkujący i gospodarujący oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
  - g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
  - h) małoletni
- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

ROZSZERZENIE KRĘGU OSÓB

Przepisy ustawy oddziałują również na byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

NOWE KATEGORIE PRZEMOCY DOMOWEJ

ustawa wprowadza

- przemoc ekonomiczną
- cyberprzemoc

Przeciwdziałanie przemocy domowej

-
- **Nagranie debaty „STOP Przemocy”, MRIPS, 13 lipca br.:**

<https://fb.watch/nq5Mn0FFnJ/>

- **Strona MRIPS:**

<https://www.gov.pl/web/rodzina/przeciwdzialanie-przemocy-domowej>

Pozostałe nowe definicje

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2.

„Członek rodziny”.

Nowe nazewnictwo

Gminny/powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Inne nazwy?

Zespoły Interdyscyplinarne – co pozostaje BEZ zmian

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (domowej), w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

ZI powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

Skład ZI bez zmian.

Obligatoryjnie przedstawiciele:

- 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 3) Policji,
- 4) oświaty,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) organizacji pozarządowych,
- 7) ŻW (na wniosek złożony do wójta, gdy na terenie gminy mieszka żołnierz w czynnej służbie wojskowej),
- 8) kuratorzy sądowi;
- 9) **fakultatywnie:** prokuratorzy i reprezentanci innych podmiotów.

Zespoły Interdyscyplinarne – zmiany czy potwierdzenie praktyki?

ZI **wybiera** spośród swoich członków **zastępcę** przewodniczącego ZI, który wykonuje obowiązki powierzone mu przez przewodniczącego ZI i zastępuje go w czasie nieobecności. Do zastępcy przewodniczącego stosuje się przepisy o przewodniczącym.

ZI opracowuje i przyjmuje **regulamin** określający szczegółowe warunki swojego funkcjonowania oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

Członkowie ZI, w terminie 12 m-cy od dnia ich powołania, przechodzą obowiązkowe szkolenie.

Zespoły Interdyscyplinarne – zmiany

- Posiedzenia ZI w zależności od potrzeb, **nie rzadziej niż raz na 2 miesiące** (zmiana: dotąd min. raz na 3 m-ce).
- **Pierwsze posiedzenie** ZI zwołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Kolejne posiedzenia są zwoływane przez przewodniczącego ZI.
- O terminie posiedzenia ZI jego członkowie **są informowani z 7-dniowym wyprzedzeniem.**
- **W uzasadnionych przypadkach** ZI realizuje działania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i 2, **za pomocą środków komunikacji elektronicznej** w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
- Członkowie ZI oraz grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania **w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.**

Nieobecność na zebraniach ZI

Udział w posiedzeniach ZI jest obowiązkowy.

Członek ZI, który **nie może uczestniczyć w posiedzeniu zespołu, informuje** przewodniczącego ZI o przyczynach swojej nieobecności w terminie **co najmniej 2 dni roboczych** przed zaplanowanym posiedzeniem tego zespołu.

Niedotrzymanie terminu **może być usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami**, w tym obłożną chorobą członka ZI lub innym zdarzeniem losowym.

W przypadku co najmniej trzykrotnej nieusprawiedliwionej nieobecności członka ZI na posiedzeniu przewodniczący informuje podmiot, który ten członek reprezentuje, o jego nieobecności, na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Skargi w trybie kpa

Skargę na **działalność ZI lub członka ZI** może wnieść osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty”. Skargę rozpatruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, który powołał ZI.

Skargę na **działalność grupy diagnostyczno-pomocowej lub członka grupy** może wnieść osoba objęta procedurą „Niebieskie Karty”. Skargę rozpatruje ZI.

Stosujemy Dział VIII kpa „Skargi i wnioski” – art. 221-247.

Zadania ZI

ZI realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań ZI należy **tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów**, o których mowa w art. 9a ust. 3–5, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,

7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,

8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,

9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,

10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Porozumienia

ZI działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, o których mowa w ust. 3, 3a lub 5.

Nowość:

Porozumienia określają w szczególności **sposób i formę wymiany informacji**, a także sprawy dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

Powołanie nowych Zespołów Interdyscyplinarnych

Art. 16. Powołanie zespołów interdyscyplinarnych, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nastąpi **nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.**

Z dniem powołania zespołów interdyscyplinarnych znosi się dotychczasowe zespoły interdyscyplinarne

OD 22 CZERWCA - DO 22 WRZEŚNIA 2023

Problemy praktyczne, których nie rozwiązano

Charakter prawny ZI?

Liczba członków?

Wynagrodzenie/zwrot kosztów?

Motywowanie do pracy w ZI.

Grupy diagnostyczno-pomocowe

~~Grupy robocze~~

Powoływane przez ZI **niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni** od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

Czy można upoważnić Przewodniczącego ZI do powoływania grup roboczych (d-p)?

- „Delegacja ustawowa z art. 9a ust. 15 **nie upoważnia rady gminy do udzielenia kompetencji przewodniczącemu Zespołu do powoływania członków grupy roboczej**”.

(m. in. wyrok WSA w Łodzi z 30.06.2020 r., sygn. akt: III SA/Łd 76/20, wyrok WSA w Bydgoszczy z 29.01.2020 r., sygn. akt: II SA/Bd 1065/19)

- „**To sam Zespół, a nie jego przewodniczący, może tworzyć grupę roboczą oraz ustalać jej skład.** Uprawnienie do wyłonienia składu grupy roboczej nie zostało przekazane do kompetencji przewodniczącego zespołu, lecz zespołowi interdyscyplinarnemu”.

(wyrok WSA w Olsztynie z 12.12.2019 r., sygn. akt: II SA/Ol 871/19).

Zmieniony skład grupy diagnostyczno-pomocowej

Pracownik socjalny
jednostki
organizacyjnej pomocy
społecznej

Żołnierz ŻW ws. żołnierzy w czynnej służbie

Funkcjonariusz Policji

W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy wchodzi także **zawodowy kurator sądowy** lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej **społeczny kurator sądowy**.

Zadania członków grupy

Do **zadań pracownika socjalnego** należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami.

Do **zadań funkcjonariusza Policji** należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.

Grupy d-p – fakultatywni członkowie

- **W szczególnie uzasadnionych przypadkach**, zwłaszcza gdy udział żołnierza ŻW nie jest możliwy, w skład grupy d-p **może** wchodzić:
  - ✓ inna osoba wskazana przez przełożonego osoby stosującej przemoc domową lub
  - ✓ jej przełożony,

- **W skład grupy d-p mogą także wchodzić:**

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- 2) asystent rodziny,
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego,
- 4) os. wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny,
- 5) przedstawiciel gkrpa,
- 6) pedagog, psycholog lub terapeuta (będący przedstawicielem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gkrpa, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, ngo).

Grupy d-p – fakultatywni członkowie

ZI na wniosek osób wchodzących obligatoryjnie w skład grupy:

- ✓ **poszerza skład** grupy o osoby, o których mowa w ust. 11b–11d lub 12,
- ✓ poszerza skład grupy o **przedstawicieli innych podmiotów** działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w zależności od potrzeb i konieczności dokonania oceny sytuacji oraz zaplanowania pomocy.

Zadania grup diagnostyczno-pomocowych

- 1) **dokonanie**, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, **oceny sytuacji** domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 2) **realizacja procedury „Niebieskie Karty”** w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia,
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność,
- 4) **realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących** przemoc domową.

Wnioski 5 i 6 są wiążące dla ZI

5) występowanie do ZI z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,

6) występowanie do ZI z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń,

7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.

---

8) **zakończenie** procedury „Niebieskie Karty”,

9) **dokumentowanie** podejmowanych działań, stanowiących podstawę:

a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,

b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,

10) **informowanie przewodniczącego ZI o efektach** podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Dokument	Organ wydający
Standardy prowadzenia i wymagania wobec osób prowadzących programy kor.-edu.	Rozporządzenie ministra wł. ds. zabezpieczenia społecznego
Standardy prowadzenia i wymagania wobec osób prowadzących programy psych.-ter.	Rozporządzenie ministra wł. ds. zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym ds. zdrowia
Opracowanie <u>ramowych</u> programów: <ul style="list-style-type: none"> - ochrony osób doznających przemocy domowej - kor.-edu. - psych.-ter.	Samorząd województwa
Opracowanie i realizacja programów dla osób stosujących przemoc domową	Powiat w ramach zadań z zakresu administracji rządowej

Nowe obowiązki osoby stosującej przemoc

Osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez ZI do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

- 1) **zgłosić się do uczestnictwa** w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- 2) **dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie** o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy,
- 3) **ukończyć programy** korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy,
- 4) **dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie** o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

1/ grupa d-p wnioskuje do ZI o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych albo w programach psychologiczno-terapeutycznych,

2/ ZI rozpatruje wniosek – informuje osobę o skierowaniu i zobowiązuje do zgłoszenia się do udziału (os. stosująca przemoc ma 30 dni),

3/ osoba skierowana ma obowiązek dostarczyć zaświadczenia grupie,

4/ grupa wzywa maks. co 30 dni (dwukrotnie) o złożenie zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programie,

5/ w przypadku **niedostarczenia** grupie d-pomocowej:

- **zaświadczenia** o rozpoczęciu udziału w programie - **w terminie 90 dni** od dnia doręczenia skierowania, albo
- **zaświadczenia**, o ukończeniu programu, **w terminie 30 dni** od dnia ukończenia programu

grupa niezwłocznie występuje do ZI o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, art. 66c Kw

Nowe wykroczenie

Art. 66c. Kto **uporczywie nie stosuje się do obowiązków** określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.

- ➔ **Praca na cele społeczne** - od 20 do 40 g. w wymiarze jednego miesiąca pracy w odpowiednim zakładzie pracy, placówce służby zdrowia, opieki społecznej, organizacji lub instytucji niosącej pomoc charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.
- ➔ **Gdy ukarany pracuje**, to sąd może orzec w miejsce kary ograniczenia wolności, **potrącenie od 10 do 25% wynagrodzenia za pracę** na rzecz Skarbu Państwa albo na cel społeczny wskazany przez organ orzekający.
- ➔ **Grzywna** w wysokości od 20,00 do 5000,00 zł.

Wykroczenie – przepisy szczególne

- ZI przed złożeniem zawiadomienia o wykroczeniu **może wystąpić do właściwego starosty** o przesłanie informacji nt. wypełniania przez osobą stosującą przemoc domową obowiązku udziału w programie.
- Jeżeli przemoc stosuje **policjant** – ZI informuje komendanta.
- Jeżeli przemoc stosuje **żołnierz** – ZI informuje komendanta właściwej jednostki ŻW.

Nowe wzory zaświadczeń

- Rozporządzenie MRIPS z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie **wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału** w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz **wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów**, a także **wzorów pouczeń** w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach.
- (Dz. U. 2023 poz. 1164).

Nowe rozporządzenia o programach dla osób stosujących przemoc domową

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie **programów korekcyjno-edukacyjnych** dla osób stosujących przemoc domową.

(Dz.U. 2023 poz. 1163)

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie **programów psychologiczno-terapeutycznych** dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy.

(Dz.U. 2023 poz. 1166)

Zmiany w procedurze „Niebieskie karty”

Zmiany w procedurze „Niebieskie karty”

Właściwość miejscowa gminy do realizacji procedury „Niebieskie Karty” ustala się **wd. miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej.**

Gdy miejsce zamieszkania osoby stosującej przemoc domową jest w innej gminie niż miejsce zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej, w gminie właściwej dla miejsca zamieszkania osoby stosującej przemoc domową może zostać powołana grupa diagnostyczno-pomocowa.

Zmiana miejsca zamieszkania – osoby czy osób?

W przypadku **zmiany miejsca zamieszkania** osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”:

- ✓ ZI dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury ZI nowego miejsca zamieszkania,
- ✓ na wniosek ZI obecnego miejsca zamieszkania „tych osób” przekazuje dokumentację wytworzoną dotąd w procedurze.

Jeżeli realizacja procedury „Niebieskie Karty” **napotyka trudności**, w szczególności jeżeli zachodzą okoliczności wyłączenia określone w art. 24 oraz odpowiednio stosowanym art. 25 kpa, każdemu członkowi grupy d-p przysługuje **prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej**.

Wojewoda rozstrzyga w przedmiocie wniosku w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

Uwzględniając wniosek **wojewoda wskazuje jako właściwą gminę sąsiednią**, w której brak jest okoliczności utrudniających realizację procedury „Niebieskie Karty”.

Monitoring po zakończeniu procedury NK

Art. 9h. 1. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku:

1) ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej,

2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań,

2. Wobec osób, o których mowa w art. 2 pkt 3 i 4, uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” **są prowadzone działania monitorujące przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.**

3. **Działania, o których mowa w ust. 2, są prowadzone przez grupę diagnostyczno-pomocową i polegają w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”.**

Obowiązkowy monitoring – problemy praktyczne

- Czy zawsze jest obowiązkowy?
- Co w sytuacji, gdy osoba zmarła/nie chce współpracować?
- Jakie czynności podejmujemy?

(art. 9b ust. 14 „W uzasadnionych przypadkach grupa realizuje m.in. monitoring za pomocą środków komunikacji elektronicznej”)

- Czy/jak dokumentujemy czynności?
- Czy będzie wydane rozporządzenie precyzujące?

Zmiany w procedurze art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Zapewnienie dziecku ochrony w razie zagrożenia przemocą domową - zmiany (art. 12a-12c)

A decorative horizontal bar at the bottom of the slide, featuring a gradient from light blue on the left to bright yellow on the right.

<https://www.youtube.com/watch?v=WDysccHu7LI>, 24.02.2022

Do 22.06.2023

W razie **bezpośredniego zagrożenia** życia lub zdrowia dziecka w związku **z przemocą w rodzinie** pracownik **socjalny** wykonujący obowiązki służbowe **ma prawo odebrać dziecko z rodziny** i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Po 22.06.2023

W razie **zagrożenia życia lub zdrowia** dziecka w związku z **przemocą domową** pracownik socjalny **zapewnia dziecku ochronę** przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 kk, **dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki**, w rodzinie zastępczej, **rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej**.

„Odebranie dziecka z rodziny” w razie zagrożenia przemocą domową - zmiany (art. 12a-12c)

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go:

- u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 kk dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki,
- w rodzinie zastępczej,
- rodzinnym domu dziecka lub
- instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Decyzję podejmuje się w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa.

Wzór pouczenia pisemnego dla rodziców o prawie do złożenia zażalenia i możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej.

- Pracownik socjalny **niezwłocznie powiadamia sąd opiekuńczy**, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony i umieszczeniu go w (...).

- Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym przysługuje **zażalenie** do sądu opiekuńczego. W zażaleniu można domagać się zbadania zasadności i legalności zapewnienia dziecku ochrony oraz prawidłowości jej dokonania.

- Zażalenie może być wniesione **za pośrednictwem pracownika socjalnego, który zapewnił dziecku ochronę, lub funkcjonariusza Policji (każdego?)**.
- *Dotąd: Zażalenie może być wniesione za pośrednictwem pracownika socjalnego lub funkcjonariusza Policji, którzy dokonali odebrania dziecka.*

- Zażalenie złożone za pośrednictwem – niezwłocznie jest przekazywane do sądu opiekuńczego.

- ~~Sąd rozpatruje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.~~
- **Od 15.08.2023: Sąd rozpoznaje zażalenie w składzie jednego sędziego niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od chwili jego wpływu do sądu.**
- W razie uznania bezzasadności lub nielegalności sposobu zapewnienia dziecku ochrony sąd zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym.
- W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności **lub nieprawidłowości** w trakcie procedury sąd zawiadamia o tym przełożonych osób, które dokonały czynności zw. z zapewnieniem dziecku ochrony.

Nowość – wzór pouczenia

- Pozostaje **obowiązek pouczenia** rodziców/opiekunów dziecka o prawie do złożenia zażalenia i możliwości uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej.
- Pouczenie wręcza się **na piśmie**.
- Nowość: minister wł. ds. zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem wł. ds. wewnętrznych określi wzór pouczenia.
- *Rozporządzenie MRIPS z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz. U. 2023, poz. 1159).*

Wątpliwości wokół trybu z art. 12a

- Szeroka definicja przemocy domowej (poszerzona po 22.06.2023!).
- Jak rozpoznać zagrożenie zdrowia lub życia dziecka?
- Czy tylko podczas wykonywania obowiązków służbowych przez pracownika socjalnego?
- Ryzyko umieszczenia dziecka u członka rodziny.
- Kto zapewnia transport dziecka?

Transport dziecka

- „Rola Policji jest zapewnienie bezpieczeństwa osobistego uczestnikom postępowania oraz ewentualne udzielenie pierwszej pomocy. **Nie jest natomiast zadaniem Policji zapewnienie środków transportu** i umieszczenie dziecka u innej niezamieszkałej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.”
- (<http://www.gazeta.policja.pl/997/informacje/102443,Odebranie-dziecka-nr-113082014.html>)
- Nr 113/sierpień 2014

- Odnosząc się do kwestii w zakresie przewozu dzieci należy zważyć na fakt, że pracownik socjalny decyzję o odebraniu dziecka będzie podejmował wspólnie z policją oraz pracownikiem ochrony zdrowia. **Zatem należy mniemać, iż jedna ze wskazanych ustawowo służb będzie dysponowała samochodem wykorzystywanym do celów służbowych. Kwestie techniczne należy więc rozstrzygnąć przy współpracy i wspólnym podejmowaniu decyzji pomiędzy trzema służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie uczestniczącymi w zdarzeniu. Przepisy nie regulują wprost sposobu doprowadzenia dziecka.**
- (...) jeżeli po uzgodnieniu z pozostałymi służbami, obowiązku przewiezienia dziecka podejmie się pracownik socjalny, to obowiązek ten spoczywa na samorządzie gminnym lub powiatowym jako organie odpowiedzialnym za realizację wszystkich zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Należy także mieć na uwadze, że na żądanie pracownika socjalnego Policja jest zobowiązana do udzielenia mu pomocy przy czynnościach związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką (art. 598¹⁰ kpc w związku z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). **Pomoc udzielona przez Policję może więc polegać na dowiezieniu dziecka do odpowiedniej placówki**
- (<https://www.gov.pl/web/rodzina/informator-dla-profesjonalistow>)

„Lex Kamilek” – dalsze zmiany w procedurze art. 12a

- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606).
- Podpisana przez Prezydenta RP 2.08.2023 r.
- Wejście w życie: **15.02.2024 r.** (z wyjątkami – 29.08.2023 r.)
- **Zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej:**
- w art. 12a mamy nowy punkt 4a i 4b + ust. 8.

„Lex Kamilek” zmiany w procedurze art. 12a

- 4a. Przed podjęciem decyzji, o której mowa w ust. 1, pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką **dokonuje oceny ryzyka** zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka **w kwestionariuszu** szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka.
- 4b. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony, o której mowa w ust. 1, **dziecku udziela się wsparcia psychologa.**
- **8. Wzór kwestionariusza** opracuje w rozporządzeniu minister wł. ds. zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem ds. zdrowia i ministrem wł. do spraw wewnętrznych.